

Nagyváradai Estilap

Szerkesztőség: Strada Printul Carol
(Szilágyi Dezső-utca) 6

Egyes szám ára 2 Leu

Kiadóhivatal: Hegedüs Hirlapiroda
Calea Regele Ferdinand (Rákóczi-ut)

Maniu válasza Bratianunak

Az Erdélyi Nemzeti párt nem antiszemita — A kormányzótanács nem akart erdélyi autonómiát

— Bukaresti tudósítók távirata —

A kamara hétfői ülésén Maniu Gyula válaszolt Bratianu Vintila pénzügyminiszternek a költségvetési vita során tett különböző kijelentéseire.

Mindenekelőtt visszautasítja Maniu azt a gyanúsítást, hogy a nemzeti párt antiszemita.

Azután Bratianunak azzal a vádjával foglalkozik, hogy a nemzeti párt autonomista.

— Ez nem igaz — mondja Maniu.

Már a gyulafehérvári naggyűlésen kategorikusan elleneztem az autonómia eszméjét.

Azzal is vádolnak bennünket, hogy önálló erdélyi hadsereget akartunk alakítani. Ez sem igaz. Annak idején igenis

a bukaresti hadügyminiszterium engedélyével rendeltem el mozgósítást Erdélyben.

Azt is szememre vetik, hogy egy előre bejelentett előadást nem tartottam meg. Ezt halálos vétkemül rójják fel. Pedig abban az időben, amikor az előadás hirdette volt kifüggesztett lábbal feküdtem az ágyban. Két hónapig voltam beteg akkor. Azt hiszem,

Bratianu Vintila ur sem mehetett volna ágyastól előadást tartani.

— Aztán megint azzal vádolnak, hogy 1919-ben

nem voltam hajlandó elvállalni az elnökséget egy nemzeti kormányban.

amely a választásokat bonyolította volna le. Ez sem igaz. Legenda, amelynek el kell enyésznie.

Bratianu Vintila: Én ezt nem állítottam. Csak azt mondtam, hogy 1919-ben

még úgy szerettük az erdélyieket, hogy ha valaki Maniut ajánlotta volna miniszterelnökkül, senki de senki nem ellenezte volna!

Maniu: Lehet, hogy Bratianu Vintila ur valóban nem vádol engem azzal, amiről beszéltem, de, hogy mások vádolnak, azt bizonyíthatja Bratianu Jonel mi-

niszterelnök, akit ezennel fel is kérek, mondja el ebben az ügyben azt, amit csak tud. Kész vagyok ezt a kérdést bármikor megvilágítani.

hadd lássa mindenki, hogy kinek hibájából jutottunk ideig.

Bratianu Vintila rögtön válaszol Maniunak:

— Mindjárt a gyulafehérvári egyesülés után — ugymond — megállapítható volt bizonyos autonomista tendencia az erdélyiekkel. Bizonyítékom is van: Boeriu nagyszebeni tábornok memorandum egy autonóm erdélyi hadsereg felállításáról. Ezt a tervezetet a Consiliul Dirigent is jóváhagyta. Tudom pozitíve, hogy a nemzeti párt fenn akarta

tartani a gazdasági határt Erdély és a regát közt, ugyanakkor pedig Lepadafu pénzügyi reszortfőnök javaslatára a Consiliul Dirigent memorandumban

kérte a bukaresti pénzügyminiszteriumot, hogy Erdélyben forgalmi értékül megmaradhasson a korona.

A folytatólagos ülésen Anghelescu közoktatásügyi miniszter válaszolt a közoktatási vita során elhangzott felszólalásokra. Visszautasítja Lupas nemzeti párti képviselő

vádjait a kisebbségi iskolákkal szemben tanúsított mostoha bánásmódról vonatkozóan.

— A békeszerződések alapján — ugymond — rendeltük el a román nyelv tanítását a kisebbségi iskolákban. Az pedig túrhelytelen, hogy romániai iskolát végzett román állampolgárok ne tudjanak románul.

A magyar uraim nem tartott fenn egyetlen román iskolát sem.

(Ez tévedés! Szerk.) Most pedig az állam fenntart: 600 magyar, 89 német és 83 más nemzetiségű elemi iskolát; 22 magyar, 8 német középiskolát; 9 magyar, 2 német liceumot; ezeken kívül több ipariskolát.

— Az elmúlt két esztendő alatt négyezer fatulusi iskolát építtetett

a román állam. Ebben az évben meg fog kezdődni a felnőttek oktatása, a kaszárnyákban pedig írás-olvasási tanfolyamok rendeznek.

Szenzációs részletek a csongrádi borzalmas béli-éjszakáról

Mindent bevalóttak a merénylet tettesei

— Budapesti tudósítók távirata —

hogy Sinkó László volt az, aki a Magyar Király-szálloda báltermébe szerdán éjszaka a bombát bevetette.

Bölgny Miklós kihallgatása következett ezután, aki a vasárnap hajnaltól éjfélig tartó vallatás során szintén teljesen kimerült, s így Sági János vallomásának azt a részét, amely azt állította, hogy ő tanította ki Sinkó Lászlót a bombavetésre, megerősítette.

Drámai szembesítések

Drámai külsőségek között folyt le Sinkó László szembesítése Sági Jánossal, mert Sinkó eleinte mindent tagadni akart

és méltatlankodva utasította el magától még a gyanút is annak, hogy ő dobta volna be a bombát.

Mikor aztán Sági Jánossal szembesítették, valósággal neki akart ugrani a rá valló társára, úgy, hogy

a detektíveknek csak nagynehezen sikerült a verekedést megakadályozni.

Jó félórát próbált még tagadni Sinkó László, de amikor Sági mind több és több adatot mondott el a merénylet előkészítése és végrehajtása történetéről

Sinkó is teljesen megtört és részletesen vallani kezdett.

A vallomások igaz voltát megerősíti az is, hogy mindhárom vádlott, jóllehet egymástól teljesen elkülönítve hallgatták ki őket, mindenben megegyezően adják elő a történeteket. A három főbűnös beisme-

rő vallomása után a mellékszereplők kihallgatása következett, azoké a mellékszereplőké, akik csak a merénylet előkészítésében és megbeszélésében vettek részt.

Ezek hatan voltak s az ő vallomásaik is mindenben megegyeznek a főtettesek vallomásával.

A merényletet a következőképpen lehet rekonstruálni:

A főhadnagy lakásán megbeszéltek a merényletet

Karácsony első napján délután az ugynevezett szegedi fajvédő csoport kilenc tagja: Sinkó László, Pirooska János, Zubek Mihály, Kasztell Sándor, Sági Rókus, Pirooska György, Bölgny Miklós, Forgó Ferenc és Fülöp Andor összegyűlt Pirooska János házában, hogy ott névnapot ünnepeljenek. Az összejeövetelnek azonban nem ez volt tulajdonképpen célja, hanem az, hogy

a karácsonyesti merényletet, amelyre már régen készültek, részletesen megbeszéljék.

A vallomásokból kiderült, az is, hogy már előbb is bombamerényletre készültek a csongrádi fajvédők:

a Csongrádi Kereskedők Egyesületének december elsején tartott báljára akartak teljesen hasonló bombát bevetni.

Ez a merénylet azonban nem sikerült, mert a bomba gyújtószinórja nem gyújtott meg s így nem is dobták be a bál-

A negyedik ébredésnél Sági János eddigi jelentéktelen vallomását teljes beismerés váltotta föl és kijelentette

DORIAN

filmszínház

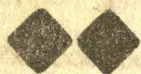
A szezon legszenzációsabb filmje

Montmartre grófnője

A szerelem tragédiájának folytatása, de önmagában is megérthető, külön film

I. rész

Ma szerdán utoljára

Rendezte:

Joe May

A főszerepben:

MIA MAY

EMIL JANNINGS

ERIKA GLASSNER

WLADIMIR GAIDAROW

terembe. A rendőrség tegnap kora reggel ezt a csütörtököt mondott bombát meg is találta a csongrádi Tisza-hid alatti elrejtve.

Sinkót kitanítják a bombavetésre

A Piroška János lakásán tartott karácsonydelutáni megbeszélésen pontosan kidolgozták a merénylet tervét és kiosztották a szerepeket is azok között, akik később a tettet végre is hajtották, úgy, ahogy előző delután megbeszélték. Sinkó Lászlót tartotta Piroška János legalkalmasabbnak a tett elkövetésére, mert Sinkó teljesen műveletlen és értelmetlen parasztiú, aki talán nem is tudta, hogy milyen rettenetes katasztrófának lesz előidézője, ha Piroška főhadnagy parancsainak engedelmeskedik. Sinkónak nem mondták meg, hogy ekrazitál töltött kézigránatról van szó, úgy, hogy ő azt hitte, egészen a robbanás bekövetkeztéig hogy valami ártalmatlanabb könnyű falkasztó gránátot vagy bűzbombát hajított el.

Mikor előző delután — karácsony első napján — Sinkó László magára vállalta a bomba behajtását, Piroška János főhadnagy és Bölönyi Miklós, — aki elsőrangú céldobó — azonnal hozzáfogtak Sinkó kitanításához. A merényletet megelőző delután az egész társaság találkozott a Magyar Király-szálló kávéházban és ott elhatározták, hogy pontosan éjjelkor, amikor a templom harangja utolsót kondított, vetik be a bombát a táncterembe.

„Megerősítik” a bombát

Karácsony másodnapján este kilenc órakor találkoztak ismét a bombavetésre szövöttek csongrádi fajvédők a Magyar Király-szálló földszintjén lévő kávéházban és

Fülöp Andor volt főhadnagy már ekkor magával is hozta a kézigránát, amelyet neki Piroška János főhadnagy adott át. Fülöp Andor alakította át a kézigránát — amely nem lett volna olyan borzalmat határu az átalakítás nélkül — aképpen, hogy

a nyeles gránát fanyelét lecsavarta és abba egy körülbelül 250 gram súlyú ekrazit-patron helyezett el,

amelyet szintén Piroška János főhadnagytól kapott, akinél még körülbelül negyven, ehhez teljesen hasonló patron volt. Fülöp Andor az átalakított és megerősített bombába új gyújtószinórt tett, nehogy ez a bomba is csütörtököt mondjon, a gyújtószinór miatt, mint a december elsején magukkal vitt gránát.

Sinkó vonakodik

Fülöp Andor átadta a bombát Bölönyi Miklósnak, aki kabátja alatt vitte azt be a Magyar Király-szálló kávéházába összegyülekezett fajvédő társaság közé. Bölönyi Miklós az átszerelt és megerősített kézigránát Sinkó Lászlónak ott meg is mutatta és megegyezően részletesen kioktatta, hogy hogyan kell a bombát — amely szerinte csak kakaóval volt töltve — elhajítani. Mindazonáltal megmondta azt is, hogy mikor begyújtja a bombát, azonnal hajtsa el, mert különben ő maga kerül veszélybe. Körülbelül

féltizenkettő tájban a szálloda melékhelyiségében azután Bölönyi át is adta Sinkónak a kézigránát,

hogy azt, a megbeszélés szerint, behajítsa a terembe. Sinkó László eleinte vonakodott a gránátot elhajítani, de Piroška János főhadnagy, arra való hivatkozással, hogy olyan gyáva ember, aki még ilyenre sem mer vállalkozni, nem lehet tagja a fajvédőknek, ismét rábeszélte Sinkót.

Behajítják a bombát

Körülbelül féltizenkét óra lehetett,

amikor a fajvédő társaságnak a Magyar Király-szálló kávéházának sarkában lévő asztaltól négyen fölkeltek és kimentek a teljesen sötét Szentháromság térre. Körülbelül husz percet várakoztak odakint, a teljesen kihalt, fagyos utcán, mert pontosan be akarták tartani azt, amit előző nap megbeszélték és

csak az éjjeli óráítás elhangzásakor akarták a bombát bevetni.

Sinkó Lászlót Bölönyi Miklós odavezette Magyar Király-szálló tánctermének Csemegi Károly utcai frontjára és megmutatta neki, hogy melyik két ablakot vegye célba a bomba elhajításánál. Ugyanekkor Piroška János főhadnagy és Sági János az épület Szentháromság téri frontján helyezkedtek el, hogy jelezzék társaiknak, ha esetleg a csendőrorjárat vagy valaki más közelednék az épület felé. A fajvédő társaság többi öt tagja ezalatt

órával a kezében a kávéházban várta a merénylet elkövetése idejének bekövetkezését.

Amikor a templom órája elütötte a tizenkettőt, Piroška János intésére Bölönyi Miklós figyelmeztette Sinkó Lászlót, hogy itt az ideje a bomba elvetésének. Bölönyi ezzel átment az utca tulsó oldalára, hogy állítása szerint onnan figyelte, hogy a Csemegi Károly utcán — melyet Csongrádon közönségesen Zsidó-templom utcának szoktak nevezni az itt lévő zsidótemplomról — nem közeledik-e valaki?

Sinkó a teljesen sötét utcán nem mert gyufát gyújtani, nehogy ezzei magára terelje a figyelmet, hanem egy cigarettájával próbálta a bombából kilógó kanócot meggyújtani. A kanóc vége azonban kirojtódott és így a cigaretta nem tudta meggyújtani. Bölönyi Miklós ezt látva ismét visszament Sinkóhoz és zsebkésével a kanóc végét levágta. Így már a kanóc meggyuladt a cigarettától is. Sinkó néhány másodpercig kezében tartotta a bombát, egész addig, amíg Bölönyi nem parancsolt rá végre, hogy dobja mára fel, mert különben a kezében robban fel. A már begyújtott bombát ezután Sinkó feldobta a tánc terem kivilágította ablaka felé és még megvárta, hogy betöri-e az ablakot és tényleg beesik-e a terembe.

Mikor látták, hogy tényleg beesett az ablakon a bomba, Sinkó és Bölönyi elfutott, Piroška és Sági pedig visszament a kávéházba.

Sinkó menekül

Sinkó László a Tisza felé futtában hallotta a bomba robbanását és állítása szerint ő csak ekkor tudta meg, hogy milyen szörnyű katasztrófa volt az oka. Mikor azután hallotta, hogy a merényletnek két halottja és negyven sebesültje van, annyire megrémült, hogy ma kora hajnalban

kiment a Csongrád-környéki tanyára és ott bujdosott egészen addig, míg a nyomozására kiküldött lovagcsendőrök el nem fogták.

A Magyar Király-szálló kávéházban visszatért Piroška és Sági egy-két szóval jelezték visszaérkezettük fajvédő társaiknak, hogy Sinkó László begyújtotta a bombát, de többet nem is volt idejük szólani, mert már robbant is oda fent a bomba. Így természetesen nem lehet csodálatos, hogy a nyolctagu fajvédő társaság egyáltalán nem lepődött meg, mikor a táncteremből menekülő véres és összerongyolt ruhájú sebesültek rémülten mondták, hogy mi történt. Ekkor mondták a fajvédők, hogy „még kell a bűdös zsidóknak, megkapták amit megérdemelték”, s ekkor nevettek gunyosan a menekülők szemébe.

Azokat a híreket, hogy a fajvédők a Magyar Király-szálló kávéházának bejáratát és az épületnek kapuit elalították volna abból a célból, hogy a menekülők lehetetlenné tegyék, egyáltalán nem erősítették meg, sőt valamennyi tamu, aki a bálteremből menekült, egyöntetűen azt vallotta, hogy menekülésükben senki nem akadályozta őket.

MAI ZÜRICH NYITÁS

BERLIN	— — — — —	(10 millió) 135
NEWYORK	— — — — —	57250
LONDON	— — — — —	247450
PÁRIS	— — — — —	2915
PRÁGA	— — — — —	1605
BUKAREST	— — — — —	295
BÉCS	— — — — —	0008475
BUDAPEST	— — — — —	30250
MILANO	— — — — —	247250

NAGYVARADI ARFOLYAMOK

MAGYAR KORONA	—	170
OSZTRÁK KORONA	—	369
FRANCIA FRANK	—	988
CSEH KORONA	—	558
SVÁJCI FRANK	—	3370
DOLLÁR	—	194
FONT STERLING	—	840
LIRA	—	841
MÁRKA	—	—

Egy film, mely az egész világot forrongásba hozta

szerdától—péntekig

A házasság egészségétana

tudományos film Csak felnőtteknek

18 éven alulak nem nézhetik meg. — Ezután

Fixi-Faxi (Hal-rom-boy)

2 felvonásos vígjáték

Előadások kezdete 5, 7 és 9 órakor Mérsékelt emelthelyárak

Az „Apolló” mozgószínházban

Várad vidám Szilveszter éjszakája

0000

Oroszosan szép éjszaka virradt új esztendőre. Hosszú éjszaka volt, nagyon hosszú,

reggel hét órákor is egész télen pislákol a hó, mintha égi lámpa gyújtogatók is szilvesztereztek volna odafönn valami lokálban... talán az égi ollak-bodegában, ahol valami lödöntuli shymmit látszik a pör...

Olyan szép volt ez az éjszaka, y hivogatólag csilingelt a sőkán a szűk utcán szüntelen, s a edves spiccesek meg-megálltak, omályos alakjuk viccesen imolygott a fehérség fölött, jó edv harsogott messziről, végigpült az apró hószemcséken, edig borzongató hideg üvöltött, írosra csipte az ember orrát, a íle cimpáját és könnyvet csalt a oldogan csillogó szemekből, ígyik lokálból ki, a másikba be.

Érem szépen minden kávéház tele volt, hogy mozogni is íg lehetett. Nehéz kimondani, ícsoda lözúggal zártak a kávé ísok. Százezer lei volt például a ívétel a Royalban. A többiben íem sokkal kevesebb. Már kora íste megkezdődött a muri. Pót ísztalokkal tömtek tele a helyi íégeket. A mozikban díszel ídás volt. A Vigadó nagytermén íen a színészek rendeztek elő ídást. A bárókban, meg a kávé íházakban már kilenc órákor íában iddógáltak szilveszteri íuccanók, akiket egész évben íha nem látni nyilvános helyen. Ítt volt a papa, a mama, a két íagy lány, a vőlegény, a íelölt, íz egyik fia, aki először íött ká íházba s ragyogott az arca az írómtól. Fölkerült a sok szilvesz íeri frakk a piros nyakkendővel. Íéltizkor, poharat is odavágott íalaki.

A Kereskedelmi Csarnokban íedig nagyszámu, dísztingvált íközönség gyűlt egybe és helyet ífogalt a széksorokban. Körü íbélül tizenegy órákor kezdődött ía műsor. Katona Béla megjelent í függöny előtt és konferált. Egy íkis szindarab következett.

A kávéházak zsívaigó sokasá íga fölött mintha halkan vég írezgett volna a Csarnok neve íése.

— Szász lei egy íegv — szólt ía mama és a mozgás megszűnt. Íkint csilingeltek a szánk és ía íó meleg kávéházban finom íta ílok mellett sokan megbarátkoz ítak a holtrafigyás gondolatával ís. Megkezdődött a szerpentin íhajigálás. A menyasszony orrát így távoli asztalól pontosan íta ílátkák. Közeledett az íéíél.

A Csarnokban már íliátszot ítak két rendkívül íötletes íis íeletet, amelyeket Harsányi és íKatona Béla, majd Misoga és íHarsányi adtak elő. Pintér Böske íenekelte éppen a Banánt zajos íetszéssel.

A lokálok körül ígíyótermetű ífekete alakok settenkedtek. íDe írekukon szíj szorult. Valami ía íkashétküli revolver ígíva íajlott ía vállukra és szörnyű borzas ía ílat fekete szörözete meredt ímindegyiknek a hóna alól. íBrr.

Katona Béla íelővette az íráját íés íelköszöntötte az íúívet. íA

Csarnok lámpái egy íillanatra íeláldtak. Vaksötét borult ía íeremre. Valaki íelsikoltotta íagát íazt íitte, íogy íez íég ímind íg íszokás.

A kávéházakban íázendített ía íbanda. íTramta íaram!! íEs ímeg íkezdődött ía sötétség rövid ísz ífóníája. — ííííí! íUuu! íHihi! íJaj!

— ímelynek ívezérszólamaként így ímalac ívisítása íparipázott ínyilegyenesen. íAz íúíé ímalacé.

A Csarnokban íszéthuzgálták ía íszékeket, íhelyet ícsínáltak ía ítáncnak.

A lokálok körül íettenkedő ímisztíus íevének ímost ímár ínem ítéováztk. íBrr.

Bent íedig ícsak ímost ííött íaz íigazi. íA íobzódás. íRészben íaz íitalozást, írészben ía íszerpentin íés íkonfetti íhajigálást íilletőleg. íIt íott íharsány íkurjongatás íéke ídött ía ízajba, íhogy ítyű íaz íáld íját, íihaja. íMeg íhaj. íA íszegény ípincérek íról ícsak így ícsurgott íaz íizzadság, ímeg ícsak ítizenkét íóra ímult.

A Csarnok íkisebb ítermeiben íedig ífrakkos íurak íülték íterített íasztalokhoz ívacsorázni íhölygek íkel. íHogy ími íebben ía íkülönös, íhogy ífrakkos íurak ívacsoráznak? íMegmondjuk. íTudni íllik ímár íelőbb íkellett íolna íemlíteniünk, íhogy ía íKereskedelmi íCsarnok íestélyén íünnepélyes ídíszben íe ílent ímeg ímindenki. íVolt íugyan íegy ípár íszmoking ís íielen, íde íez ínem íszámított. íCsak ía ífrakk.

No íés ímost ítessék íélképzelni, ími ítörtént íközben. íHát íazok ía ílesekédő ípasasok íegyszer ícsak ínem ítéováztk ía íhidegben, íha ínem íbehatoltak ía ízfúolt íhelyi íségekbe, íkikapták ía íhónuk íalól ía íborzas íszörű ífenevadat íés ímínd íenkinék íaz íorra íalé ítartották, íhogy ítöríön íbelőle. íPersze ímeg íkellett ífizetni. íBrr. íHia íigen, íhát íkeményseprők ívoltak, íha ívalaki íéppen ínem íértene ímeg ía ídolgót.

De íne ífeledkezzünk ímeg íPol íláké íról. íBűn íolna, íIsten íörízz, íhogy íPollák ímama íszemrehá ínyást ítegyen, ímert ímellőzzük. íSzó ísincs íróla. íSőt íörülünk, íhogy ívégre íalkalom íkínálkozik íróla ía ínagyszámu ígyermeké íról, ía íkü

lönbözö számokról ímegemlékez íni. íKin ís íkezdjük? íA ímama ínem íegy íszám. íViszont ísértés íelső ínek ítenni íbármelyiket. íMit íte ígyünk? íHopp. íItt ía íBogár íJuci. íAz íötödik íszám. íEgy ítünde ínő. íA íFüredi íJuci? íA íműsorban íha ítodik? íKevésbé ílégies, íde íjó ígyermek. íKitty íStar. íA íÓrajta íkellett ívona íkezdenni. íÓ ía íhar ímadik íszám ís ímost íjut íeszünkbe, íhogy ímerő ítapintatból ímind íárt ía íharmadik íszámmal íkezdődik ía írépertoár. íPolláké íknál ís íregge ílig ítartott ía ídárídó. íNyolckor íhajnalban ímeg ívigan ífolyt ía íká íosztaleves.

Jaj íistenem, íne ítessenek ícsó ídálkozni íezen ía ísok ízagyvasá ígon, ídehát íjanuár íelsején íolyan íkatznjammeres íaz íember. í1924. íjanuár íelseje. íEjnye íde ífura. íNem ítévedés? íTényleg í1924? íSzerkesztő íur íkérem, ímilyen ínap íyan ímama? íKedd? íHogy ílehet íaz, íhiszen ítegnap ímeg ícsak íhét ífő ívolt? íJaj íistenem íbocsánatot íkell íkérnem íolyan írosszul ívagyok...

Ezerkilencszázhuszonnégy íNem íértem... íNem íértem... (st)

Mi lesz Marcus Istvánna

Kultuszvezér felügyelővé nevezik ki — Hírek Catana prefektus távozásáról

A Nagyvárad Estilap íadott íhírt íróla, íhogy ía íbukaresti íSemmitőszék íMarcus íIstván ívolt ínagyváradí írendőrprefektus íügyében íolyan ídöntést íhozott, íamely íMarcus íIstvánt ívisszahé ílyezi írégi íjogaiba.

Már íelső íhíradásunkkor íhangsúlyoz ítuk, íhogy ía ílegfelsőbb íítélőszéknek íköz ígazgatási íbírósa ícsupán ía íbelügym íiszter íannak íidején ívaló írendelkezését íhatálytalantíja, íde ítermészetszerűleg ínem íintézkedik íaz íelmozdított ítisztvíselő íbe íosztása íelől. íEz íújól ía íbelügymíisz ítérium íkötelessége, íamely ía íbírósa íí íté ílettől íszámított íharmínc ínapon íbelül íkő íteles ía íkérdésben íhatározni. íEzt ía ímeg íállapításunkat ía íközben íhazaérkezett íMarcus íIstván ímaga ís íme íerősítette. íMarcus íIstván íaz íEstilap ímunkatársának íadott ínyilatkozatában íkijelentette, íhogy íaz íügyben ítényleg íaz ía íhelyzet, íhogy ía íSemmitőszék íő íítté ítelileg írégi íjoga íba íhelyezi ívissza. íAz íazonban ía íbelügy ímíniszteriumtól ífügg, íhogy írégi íjogainak ígyakorlásáról íhol ínyíjt íteret ínek. íEz íügyben íhatározat ímeg ínem ítörtént.

Közben íazonban íilletékes íhelyről így íértesültünk, íhogy íMarcus íIstván íszolgálatait ía íkor ímány ímás ítéren íóhajtíja ífelhasz ínálni, ís ía írendőrségi ístatusból ía íkultuszmíniszteriumhoz íteszi íát, íamelynek íviszont íaz ía íterve, íhogy íMarcus íIstvánt íkultuszve ízér ífelügyelővé ínevezi íki íErdély íhatármentí területére. íUgy íér ítendő íez, íhogy íErdélyt íkét írés íre íosztják. íA ídeli írés ínek, íamely íKolozsvártól íle íelé íesik. íIsac íEmil ímarad ía ífelügyelője, íaz íészaki írés ínek íedig íMarcus íIstván ílesz ía ífelügyelője íNagy ívárad íszékhelyíyl. íHatáskörébe ífog ítartozni íminden íművészettel íés íkulturkó íerdéssel íösszefüggő íprobléma. íA íszíni íját íszás ínem íze ítis íegí íkülönbség ínélkül, íugyszí ítén ía íképzőmíűvészetnek íminden íaga, íkultúregyesíletek íellenő ízés íés ítámogatása, ísőt íbizonyos ífok íg íaz íiskolák íkontrolíja ís.

Meg íkérdéztük íez íügyben ís íMarcus íIstvánt, íde íő — íbár ítu

domása ívan ía ídolgról — íegyelő íre ínem íóhajt ítöbbet ímondani, íminthogy íennek ía ítervnek ía ímeg ívalósítása ícsak ía íromán íün ínepek íután íkerülhet ínapírendre ís íevé íből íismét íBukarestbe ífog íutazni. íAlighanem ía íterületi íké írés ívégleges írendezéséről ílesz ímár ícsak íszó.

Felvetettük íMarcus íIstván íelőtt, íhogy ílapíja, ía íVestul íRomaníei ígyakrá íolyan íhangot íít ímeg, íamely ítöbb íkeve ísebb ítürelmetlenséget íárul íel, ímár íedig ímint íkulturvezér ífelügyelő, íakínek ía íha ításkörébe ía íművészetnek ía íkisebbsége íket íértínt íproblémái ís ítartoznak. — ínem ílehet íelfogult. — íTisztában ívagyok ía íhelyzettel, íismerem ía íviszonyokat, ítu ídom ímilyenek íkisebbségeknek ía íjogos íkulturígenyei, ís íha ítényleg íelkövetkez ínék íaz íidő, íamíkor ímagatartásommal íbí zonyíthatok, ílátni ífogja ímindenki, íhogy ía íművészetben ía ínem ízetíse ígi ídifferen íciák íhátterébe íszorílnak.

Ugyancsak íMarcus íIstván íügyével íáll íszoros íösszefüggés íben ía ínagyváradí írendőrprefek

tura íkérdése ís. íMinden íbírósa ígi íés íbelügymíniszterí ídöntéstől ífüggetlenül ítartíja ímagát ía íhír, íhogy ímegí ívisszahelyezíki írégi ípozíció íába íMarcus íIstvánt ía ívá radí írendőrprefekturára, íamely íesetben íCatana íAurél írendő íprefektusnak ítávozní íkell. íEz íaz ítán íannál íkönnyebben íkövet íkezhettek íel, ímert íjól íinformált íhelyen íaz íelmozdítandó íPopovíci íkolozsvári írendőrprefektus íhe ílyére íakarják íkínevezni íCatana íprefektust. íFelmerült íállítól íg íaz ía íterv ís, íhogy íMarcus íIstvánt íteszík ímeg íkolozsvári írendőrp írefektusnak. íEzt íazonban íMarcus íIstván ínem ífogadíja íel. íCsaládi íés ígazdasági íhelyzete íanníyra íVá íradhoz íkötík, íhogy íinnen ínem íóhajt íeltávozní. íEzért ívalószínű, íhogy ílegszívesíebben ívenné ía ímetíé íéhez ítartozó íbe íosztást.

Egyébként íCatana írendőrp írefektus íBukarestbe íutazott ía ífel ímerült íszemélyí íkérdések ítisztá ízása ícél íájól.

Andrássy Gyula megcáfolja a magyar királyválasztási híreket

Budapesti ítudósítónk íjelenti: íA ímagyar íkülföldí íkölcsönnel íkapcsolatosan ía íleg íváltó ízatosabb hírek íkerültek íforgalomba, így íaz ía íhír ís íelterjedt, íhogy íBe ínes íés íBethlen íköz ítárgya ílások ífolynának ía ímagyar íállam íforma íkérdésének íolyan íeldönté íséről, íamely íszerínt ímostaná íben ímagyar íkirályválasztásra íkeríílné ía ísor. íA íhíresztelés íról íAndrássy íGyula ígróf ía íroyalisták ívezére így ínyilatkozott:

— íHallottam ía íhíresztelést, íhogy íkirályválasztás íelőtt íáll ínánk íés íhogy íerről ítárgyalná ínak íbizalmasan íBethlen íés íBe ínes. íE íhíreszteléseket ínem ítu

dom íkomlyan ívenni. íNem íve íhetem íkomlyan íegyrész íazért, ímert

egy íkirályválasztás ígondola íta íellenkezik ía íközhangulat ítal, ía íközérdekekkel íés íMa ígyarország ítörvényeível.

De ínem íve íhetem íkomlyan ía íhí resztelést íazért ísem, ímert ínincs íkétsé ígem íbenne, íhogy

Horthy íMíklós íkormányzó íutasítaná íelső ísorban ívissza ía íkirályválasztás ígondolatát.

— íAz íazonban íesetleg ílehető ínek ítartanam, íhogy íBenés, íaz íokos ícseh íkülyígymíniszter ísze íretné, íha íMagyarorszá ígot íegy íkí rályválasztási ízűzavar ís íemész ítené.

Elsőrendű**bükkhasáb- és dorong tűzifa**

jutányos árban, bármilyen
tételben, házhoz szállítva is
kapható a

Banca Frontiera

áruosztályánál Str. General
Mosoiu (Mezey Mihály utca)
2 sz. Telefon 610.

Nem üres reklám,

hanem valóság.

Jól és olcsón vásárolhat

Witraelnél

Str. Avram Iancu (Kossuth-u.) 5

Kabát és kosztüm szövetek, bár-
chet, flanel, vászon, schiffen stb.

Karácsony

előtt

szövetkülönlegességek:

melyek leszállított árban

HAVAS ÉS GRÜNFELD

posztó és bélésszövet kereskedők

Str. I. Vulcan (v. Nagy Sándor-utca) 4

Nagyothallók figyelmébe

A legújabb rendszerű berlini villamos

zsebtelefonok

(Akusztik készülék)

nagyothallók részére kaphatók:

NÉMETHI MÓR. Nagyvárad

Str. Alexandril (Teleki-u.) 15

szám alatti lakásban, ahol azok bárki
által kipróbálhatók naponta 2-6-ig.

Régiségeket vásárol és elad,
Különlegességek: porcelán,
üveg, fayence és email.
Nagyvár d, Szaniszló-utca 1.

ELISABETA

fényképezési műterem

Foglalkozik:

a legmodernebb fény-
képfelvételekkel

Ferdinand király (Rákóczi) ut 6

Nagyvendég, karácsony,
keztük és ingekben

Karácsonyi Occasio**Molnár-nál**

Em. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 9. sz.

Nincs többé szüksége törvénytelenességre a fascizmusnak

Az olasz fascisták újévi kiáltványa

Budapesti tudósítónk jelentése

Rómából jelentik: A fascista
párt igazgatótanácsa az újév al-
kalmából üdvözlőüzenetet bo-
csátott ki.

Az olasz fascizmus szerveze-
tének erejét hangsúlyozva, meg-
állapítja a beszámoló, hogy a
fascizmus 7112 szervezetének
777.703 tagja van, a nemzeti milí-
cia pedig rövidesen eléri teljes
létszámát. Az új fascista szakszervezeti szellem ünnepléses
megszentelése volt — folytatja
az újévi köszöntő — az a meg-
lapodás, amelyet Mussolini véd-
nökségével a fascista szakszervezetek szövetsége és az ipari
munkaadók általános szövetsége
írt alá. Ez a szellem, amely az
osztályok közötti viszonyt a
marxista rendszert teljesen eltérő
keretbe foglalja, már kezdetben is nemzetközi elismerésre
talált a genovai nemzetközi mun-
kaügyi értekezleten s így bizony-
ságot tett a fascizmus általános
értékéről. A most alakulóban le-
vő nemzeti műszaki tanácsok ta-
nulmányozni fogják ezeknek az
új szervezeteknek gyakorlati te-
vékenységét és így módot adnak
az igazi szakértőknek arra, hogy
helyreállítsák bennük azt a kü-
lönleges jellegű termelési szer-
vezetet, amely a szakszerveze-

tekben a szociáldemokrata ura-
lom alatt elveszett.

A szociáldemokrata vezetés
alatt ugyanis ezek a szervezetek
az állam és a nemzeti gazdasági
élet rovására csupán az élődi-
hez hasonló szerepet játszottak.
A fascista ifjúsági szervezetek
java fejlődésükben állanak. A
fascista egyetemi szervezet szin-
tén feljúlóban van. A külföldi
fascista szervezkedés máris le-
folyt: 480 fascista szervezet ala-
kult meg 60.000 taggal.

Az eredményeknek ezzel a
gazdaságával szemben jogosulat-
lanok azok az elszigetelt meg-
nyilatkozások, amelyek törvénytelenességgel vádolnak, mert a
fascizmusnak nincs többé szük-
sége arra, hogy a törvényesség
teréről eltávolodjék, hogy hatal-
mát megerősítse vagy megvédje
szerepményeit. Ily körülmények
között az a néhány törvénytelen-
lennek minősíthető kitérés, ame-
lyet az ellenfél szívós rosszhi-
szemúsége kiprovokált, nem
szolgál más célt, mint hogy
üritővet nyújt a fascizmus ellensé-
geinek nemtelen ármánykodá-
sára.

Az üzenet a nemzeti direktó-
rium, a vezér, Olaszország és a
fascizmus éltetésével zárul.

SZINHÁZ**HETI MŰSOR:**

Szerda: Hattyulovag, bérleten kívül.
Csütörtök: Glória, színmű újdonság
2-szor, A bérlet 56. szám.

Péntek: Troubadour, opera repris, B
bérlet 57. szám.

Szombat délután: Bátor Salamon, ol-
csó helyárakkal.

Szombat este: Denevér, operett rep-
riz, bérleten kívül.

Vasárnap délután: Bucsukeringő, mér-
sékelt helyárakkal fél 4 órai kezdettel.

Vasárnap este: Nincs előadás.

Hétfő délután: Éj királynője, 3 órai
kezdettel, mérsékelt helyárakkal.

Hétfő délután: Kis kadet, fél 6 órai
kezdettel, mérsékelt helyárakkal.

Hétfő este: Hattyulovag, bérleten ki-
vül, 9 órai kezdettel.

— Glória. Csütörtökön A)
bérletben Szomori Dezső gyö-
nyörű színműve, a nagysiker-
rel bemutatott Glória lesz a
színház műsorán a drámai együt-
tes kiválóival.

— Troubadour. Pénteken este
a Troubadour Verdi operája
kerül színre a társulat opera
együttesével, ez lesz e nagy-
szerű operának a 3-ik előadása
az idei szezonban, mely B)
bérletben kerül színre.

— Denevér. Leikes szorga-
lommal és nagy ambícióval ké-

szül a társulat Váradi karnagy
vezetése mellett Strauss Dene-
vér című gyönyörű operettjére,
melyben nemcsak az operett
együttes, hanem az operaszó-
listák közül többen fognak ját-
szani. Így a Denevér operett fő-
szerepeit Baksay, Pintér, Ga-
vora, Borovszky, Tihanyi, Fe-
leky, Bereng és Madas játsszák.
A második felvonásban Orlov-
ky estélyén négy gyönyörű tán-
cot fogunk látni, ugyancsak ez
estélyen fog Baksay egy gyö-
nyörű magyar dalt énekelni. A
Denevér szombati előadása bér-
leten kívül lesz megtartva, mely
egyik legnagyobb sikerű előadá-
sának.

— Bátor Salamon. Szom-
baton délután olcsó helyárak-
kal a legkittünőbb vigjátékok
egyike a szezon elején nagy
sikerrel bemutatott Bátor Sala-
mon kerül színre a címszerep-
ben Tóth Elekkel. E vigjáték
többi szerepeit Benes, Gálfi,
Kertész Manci, Misoga, Harsá-
nyi, Békési, Sorr, Galambos,
Madas és Vigh Ernő játsszák.
Erre az előadásra is már meg-
lehet váltani a jegyeket.

— Bucsukeringő. Vasárnap
csak egy előadást tart a szin-
ház, ez alkalommal a Bucsuke-
ringő gyönyörű zenéjű operett
kerül színre mérsékelt helyárak-
kal.

— Hétfői előadások. Hétfőn

román karácsony első napja
három előadás lesz a színház-
ban, délután 3 órai kezdettel a
Éj királynője, fél 6 órai kezdet-
tel a Kis kadet és este 9 óra
kezdettel a Hattyulovag kerül
színre.

Főszerkesztő: MARTON MANÓ
Felelős szerkesztő: KATONA BÉLA

Zongora hangolást**Javítást**

szakszerűen eszközöl
külföldi erő

Cimeket felvesz:

Sternberg I. Kishidő

Női kabátok

ruhák, blúzok, pongyo-
lák és női kalapok leg-
jutányosabban

HEVESI

párisi divatruházban

Str. Nicolae Iorga (Zöldfa-u.)

ELADÓ HAZAK

Parcul Stefan cel Mare (Tisza Kálmán-
tér) két utcára nyíló ház. Strada Ni-
colae Zsiga (Lukács György-utca) 3
szobás beköltözhető 500 ezer lei. Strada
I. C. Bratianu (Szaniszló-u.) 4 szobás
bekerülhető 320 ezer és 500 ezer. Str.
Episcopul Clorogariu (Uri-u.) 4 szobás
bekerülhető 400 ezer és 650 ezer. Str.
Csengeri utca elején 5 szobás bekerül-
hető 520 ezer. Strada Alexandri (Teleki-
utca) 3 szobás bekerülhető 500 ezer
és egy millió. Bulevardul Regele Ferdi-
nand (Rákóczi-utca) bérpaloták és van-
nak kisebb házak, telkek, szőlők, van
400 kat. hold birtok, főúri lakással eladó.
Ha lakását, házát, földjét, birtokát elad-
ni, kiadni, cserélni akarja, bizalommal
forduljon hozzám diszkrétan azonnal
elintézem.

WEISZ GIZI közvetítő irodája

Str. Tipografiei (Nyemda-utca) 4.
Str. Bratianu (Szaniszló-u.) sarak

Pénz- és helyszűke miatt

raktáron lévő zongora,
ebédlő, háló, uriszoba,
Wertheim-kassza, perzsa
szőnyeg, gyári szőnyegek
csillárok és hencsertakárók
minden elfogadható árban eladtnak

Beck és Benjámín

Str. Cogălniceanu (Váradi Zeig-
mond utca 11.) Telefon 1793

„Patria“

hímző előnyomda és rövidáru üzlet
Str. Alexandri (Teleki-u.) 38
szám alatt megayított kézimunka
készítést mérsékelt árban
vállalunk.

Grünwald Bolla Blhari Szidi

ÚJÉVI
ünnepek
alkalmával

10%

engedményt ad a
már mélyen le-
szállított árakból divatruháza

Missir

IDEAL

FOGÁSZATI RENDELŐ

Str. I. Vu can (Nagy Sándor)-utca 11

Külföldi mintára bevezetett
évi bérlet rendszere a
fogászati kezelés. Az összes
fogászati műveletek, foghu-
zás, ömés (plombázás), tisztítás
s b. érzékelés, fájdalom nélkül.

ÉVI BÉRLET 500 LEI

Műfogak, arany és fémkoro-
nák, hidak, elsőszűrés kivetel
ben. Vidékiek soronkívül el-
intézetnek.

HIREK

Emőd Tamás
súlyosan megbetegedett

— Budapesti tudósítónk távirata —

Emőd Tamás a nagysikerű
nézetalálkozó írója, két nappal
előtt negyven fokos lázzal
megbetegedett és orvosai megál-
lítására szerint meghülésből szá-
rmazó betegsége annyira erőt vett
rajta, hogy legalább két hétig
nem hagyhatja el a szobát. Álla-
pota nem veszélyes.

Nem volt egyetlen botrány
sem Szilveszter éjszakáján. Mi-
előző években Szilveszter
éjszakáján tíztizenöt rendőri
esemény is adódott és pont egy
év előtt négy halálos végű ön-
gyilkosság köszöntötte újév reg-
gelét, tegnap egyetlen esetben
sem vált szükségessé rendőri be-
avatkozás, a rendőrségi fogdák-
nak újév első napján egyetlen la-
kója sem volt.

A Kereskedelmi Csarnok ru-
határosa kéri azokat az urinöket,
akik a Csarnok szilveszteri bál-
ján tévedésből egy „Piroska” és
egy „Páris” jelzésű hócipőt el-
vittek, hogy azokat kicserélés vé-
gett a Csarnokba visszaküldeni
szíveskedjenek, mert különben a
ruhatárosnak kell a kárt megtér-
títenie.

Szécsi Ferkó ma, szerda este
a „Bonbonnier” pompásan fűtött
termében lép fel.

Halálozás. Tauber József
a remeci fatelep főgépésze 35 évi
szolgálat után 54 éves korában
rövid szenvedés után elhunyt.

Lestyán Béla képiállítás
január 1-től 12-ig Kornweisz-
Moskovits palota.

Szécsi Ferkó a Bonbonnier-
ben. A Bonbonniere januári
szenzációs új műsora keretében
lép fel a filmszereplések révén
világhíressé lett gyermek film-
művész Szécsi Ferkó, ki a „Kis
gróf” című operette főszerepét
játssza, mely operette a Ferkó ré-
szére lett írva. Magánszámokban
és mint konferanszier fogja szó-
rakoztatni a közönséget. A te-
rem kellemesen fűtve lesz. Az
előadás kezdete pontosan 9 óra-
kor.

Teljes munkaszünet
a román ünnepeken

A városi rendőrség intézkedésével

A nagyváradai államrendőrség
prefektusi hivatala a hétfő, ked-
di görög keleti karácsonyi ünne-
pek alkalmából a következő ren-
deletet adta ki:

Hétfőn és kedden az összes
üzletek zárva tartandók és
minden üzemből szünetel a
munka.

Az élelmiszer üzletek, mé-
szárszerek és péküzletek ked-
den, ünnep másodnapján dél-
előtt 10 óráig tarthatók nyitva.
Vasárnap január 6-án az üz-
letek déli 1 óráig tarthatók
nyitva.

Kivételesen csupán a borbély-
üzletek esnek, amelyek délután
4 órakor kötelesek zárni.

Vasárnap este sem színházban
sem moziban, sem pedig kabaré-
ban nem tartható előadás. —
Ugyancsak zenetiltalom van az
összes kávéházakban is.

Akik a rendelkezésnek nem
tesznek eleget, azokkal szemben
a törvény teljes szigorával jár-
nak el.

A csongrádi merénylet több
tettesét szabadlábra helyezték

— Budapesti tudósítónk távirata —

A csongrádi bombamerénylet
értelmi szerzőjét Piroska János
főhadnagyot csendőri fedezettel
Budapestre szállították.

Élénk meglepetést kelt a Nem-
zeti Ujságnak az a híre, hogy
egyik főtettest, — aki először tett
beismerő vallomást —

Sági Jánost ötven hold föld
kaució ellenében ideigle-
sen szabadlábra helyezték.
Valamint szabadlábra helyez-
ték kaució ellenében a

csongrádi ébredők elnökét
Kókay Jánost is.

Ugyancsak a Nemzeti Ujság
közli, hogy az Ipartestület Szil-
veszteréji bálja ellen is hasonló
merényletet akartak elkövetni.

Piroska János főhadnagy laká-
sán pléhdobozban

harmincegy ekrazitpatront
találtak.

A merénylet ügyében Fábián
Béla demokrata képviselő fog az
országgyűlés legelső ülésén inter-
pellálni.

Érdekes bonyodalmak
a varadi rabbi ítélete körül

Az Estilap egyik utóbbi számában hirt-
adtunk arról az érdekes választott bírósá-
gi ítéletről, amelyet a Kereskedelmi
Csarnok választott bírósága hozott, ami-
kor is a felperest azzal az indoklással
utasította el keresetével, hogy az ügy-
ben a rabbi választott bírósága már hoz-
zott ítéletet, azt ezideig még semmifé-
le fórum nem hatálytalansította. Megje-
lent szerkesztőségünkben Stern Henrik a
Székelyhídi Műmalom igazgatója és ez
ügyre vonatkozólag a következőket
mondotta el:

— 1923 április 11-én egy nagyvárad-
i cégnek nagyobb mennyiségű olajat ad-
tam el. A költével értelmében a köztünk
felmerülő esetleges vitás ügyekben a
Csarnok választott bíróságát kötöttük ki
illetékesnek. A szállítás után az R. A.
cég különböző kifogásokkal élt így

kifogásolta azt is, hogy az olaj dena-
turálásánál a megengedett egy szá-
zaléknál nagyobb mennyiségű a szó-
datartalom.

Enn erre a Csarnok választott bírósága-
hoz akartam fordulni, de közbenjárásra
belementem abba, hogy az ügyben egy
nagyváradai rabbi által álló bizottság
mondjon ítéletet. A rabbitanács Czi-
metbaum Pinkász rabbi elnökletével
megis hozta ítéletét, mely úgy döntött,
hogy

Stern Henrik tegyen esküt arra,
hogy a szállított olaj denaturálásánál
nem használt 1 százaléknál nagyobb
mennyiségű szódát és hogy a kül-
dönc által megmintaolt olajat száll-
ította. Ha erre Stern leteszi az es-
küt, R. A. köteles a követelést ki-
egyenlíteni.

Mint hogy Stern az esküt nem köteles
azonnal letenni, az eskü letételéig tarto-
zik a követelés 91 százalékát kiegyenlí-
teni.

— Harmadnapra bejöttem Váradra,
hogy az esküt letegyem. Ugyanott R. A.
is megjelent és az összeget, ahelyett,
hogy nekem kiírták volna, deponálta
Czimetbaum rabbi kezéhez. Itt aztán
összetalálkoztunk, mire

a rabbi azt a tanácsot adta, hogy
forduljunk a Csarnok választott bírósá-
gához.

— A Kereskedelmi Csarnok választott
bírósága a már ismert határozatot hozta,
azzal az indoklással, hogy a rabbi bírósága
már prejudikált az ügyben, tehát
azt nem változtathatják meg.

ellenben engem elmarasztaltak 4000
lei költséggel.

— Ebben az ítéletben és nem nyug-
szom meg, mert egyrészt R. A. a neki
szállított olajat már régen eladta, más-
részt a költévelben kikötöttük a Csar-
nok választott bíróságát, tehát teljesen
közömbös, hogy a rabbi közben foglal-
koztak-e az ügygel, vagy sem. Meg-
győződésem, hogy a törvényszék, ahova
az ügy kerülni fog, utasítani fogja a vá-
lasztott bíróságot ítélethozatalra.

* Szécsi Ferkó ma, szerda este
a „Bonbonnier” pompásan fűtött
termében lép fel.

* Ma, utóljára látható a Do-
rian-filmszínházban „Montmart-
re grófnője” első része, amely
minden eddig látott monumentá-
lis filmet felülmúl. A főszerepét
a nagyszerű Mia May és Emil
Janinis alakítják. Az előadások
5, 7 és 9 órakor. — Holnap, csü-
törtökön először kerül színre a
szenzációs második rész.

Ötszáz ezer koronás
bankjegyek
Magyarországon

— Budapesti tudósítónktól —

Januárban megkezdik az öt-
száz ezer koronás bankjegyek
gyártását.

* A HÁZASSÁG EGÉSZSÉGE
TANA AZ APOLLO-MOZI-
BAN SZERDÁTÓL PÉNTEKIG

Az egészség alapja minden bol-
dog házasságnak. Csakis szelle-
mileg és testileg egészséges em-
berek házastársi viszonyából
várhatók egészséges utódok,
akik viszont a maguk részéről a
házasság meglehetősen boldogsá-
gát támogatják és erősítik. Az
Apolló legújabb filmjének az a
célja, hogy a tudománynak ezt a
fiatal ágát, mely a népek, a faj
és az egész emberiség megerősí-
tésére és fejlesztésére nézve
óriási horderejű, tovább terjesz-
sze tanítását és alapelveit köz-
tulajdonná tegye, fellebbentse a
titkosságnak és titokzatosságnak
azt a takaróját, mely erre a leg-
természetesebb életfolyamatra
van borítva és világosságot va-
lamint igazságot akar deríteni a
nemi életre. Ezt a filmet azok
tekintsék meg, akik a szexuális
fogamzás magasztosságáról ki-
válnak felvilágosodást szerezni,
akiket népünk utódainak java és
kára érdekel. Maradianak azon-
ban távol a buják, mert tisztá-
talan gondolatok megfosztják
ezt a művet magasztos eszmé-
től és bemocskolják azt. A film
alkotója először is a házassági
hivatalba visz bennünket, hol a
házasulandókat házassági képes-
ségeikre nézve orvosilag meg-
vizsgálják és tanácsokkal látják
el esetleges babonások hely-
telenségéről győzik meg őket és
felvilágosítják a jegyveseket
mindazokról a következmények-
ről, amelyek a helyes irányba
fejlődő házasságnak alapját ké-
pezik. Látjuk például, hogy az
orvos lebeszéli a tüdőbeteg
menyasszonyt az azonnali házas-
ság megkötéséről, de meg is mu-
tatja neki azt az utat, amelyen
gyógyulást lelhet, hogy azután
gyógyultan és megerősödve lép-
jen házasságra és így képes le-
gyen életképes gyermekeket vi-
lágra hozni. A szerző a törvény-
tiltott magzatelhajtás kérdését
is érinti mely nemcsak törvény-
ellenes és súlyos börtönbüntes-
tést von maga után, de illetékte-
len és iskolázatlan kéz által
végrehajtva, a női szervek leg-
súlyosabb sérüléseit vonja maga
után és már igen sok virágzó nő
halálának vált okozójává. De
nem szabad elfeledni azokat a
következményeket sem, melyek
ésszerűtlen, helyesebben lelki-
ismertlen házasságokból szá-
maznak. Az ortopédiai kórház-
ban végzett körsétán látjuk a
lelkiismeretlen szülők származ-
ásait, akik beteg gyermekek
beteg gyermekeket adhatnak a
világnak. Nyomorék gyermekek
tömege, akiknek ágyai mellett
elhaladunk, súlyosan tudóveszes
gyermekek, akik ezt a lappangó
betegséget beteg szülők öröksé-
geként hozták a világra, mind
csak azt igazolják, hogy a házas-
élet egészségtanának legfonto-

Nyíltér

BOTRÁNY!!!

halatlan vakmerőség, amit az „Apolló” mozgósínház igazgatósága elkövet.

Megbotránkozással láttam, hogy egy olyan előkelő szórakozóhely vezetőse félretesz minden szégyenérzetet és a nagyközönségnek egy olyan botrányos filmet mutat be, mint amilyen a:

„Házasság egészségtana”.

Ez minden jóérzés határát túllépi és az illetékes hatóságoknak szigorúan közbe kellene lépniök.

Igy beszélne egy olyan ember, aki nem képes felfogni ezen film fontosságát és köznevelési értékét, de nem Te, kedves olvasó, aki a hasznos tanulságokat meg szoktad becsülni, értékelni és tudod, hogy azok szükségeselek az életben, mert ezek előre figyelmeztetnek miképpen kell a saját családod egészségét megővni nemkülönben nemzedetét gyarapítani.

Siess tehát kedves olvasó, 1924 január 2-től az Apolló mozgósínházba, ahol sokat fogsz tanulni.

Viszontlátásra

az igazgatóság.

* Értesítjük a kocsis és lóartéri tulajdonosokat, hogy a kocsigyártók szakosztálya megállapodott az árakra nézve s árszabályt léptetett életbe, minek megtartása minden szakmabeli iparosnak kötelessége. Tisztelettel a szakosztály elnöksége.

Női és gyermekkabátok

ruhák mélyen leszállított ában

MODELL ÁRUHÁZ

Vlahuta (Szt. János)-u. 6.

Ritka alkalom!

Olcsóbb dísz tárgyak kiállítására miatt izléses karácsonyi ajándékok

már 50 leitől

kezdve kaphatók **Sternberg I.**
Oradea-Mare Piața Unirii 2.
Telefon 13-45

KÜLÖNFÉLÉK

DECZEMBER 11-iki keddi keltezésű Nagyvárad Estilapért frisset ad a kiadóhivatal. 283

POGORVOSI ambulatórium Strada Nicolae Jorga (Zöldfa-utca) 1. Alkalmazottnak, szegényeknek díjtalan szakorvosi kezelés. Figtőmések, műfogak, anyag megtérítésért.

6 db á 1000 kor. névértékű magyar, lehetőleg VI-ik hadikölcsönt vesznek. Cím a Hegedüs hírlapirodában. 413

TÁRSAT kerestünk 200.000 lei tőkével nagyobb erdélyi városban levő bevezetett en-gross rövidáru üzlethez. Cím a Hegedüs hírlapirodában. 422

Sonnenfeld Adolf r.-t. Nagyvárad

APRÓHIRDETESEK

OKTATÁS

NÉMET tanárnő Berlitz módszer szerint tanít haladókat és kezdőket. Cím a Hegedüs hírlapirodába kér. 398

LAKÁS

KÉT szép utcai szoba külön bejárattal, előszobával azonnal kiadó. Cím Hegedüs hírlapirodában. 421

ALKALMAZÁS

14-15 éves fiú újságárúsnak rendes keresettel felvétetik. Jelentkezhetni a Hegedüs hírlapirodában. 269

PERFECT szakácsnő azonnal felvétetik. Cím Strada Goldu (Beöthy Ödön-utca) 28. 408

TAKARITÓNŐ kerestetik kéttagu családnak Parcul Stefan cel Mare (Tisza Kálmán-tér) 15. kapu alatt balra. Jelentkezni naponta csak délután 5-6-ig, mert más időben nincs otthon. 405

MINDENES cselédnő azonnal felvétetik. Cím Valente (Velencepárt) 21.

IRODA kisasszony, ki könyvelésben jártassággal bír, azonnali belépésre felvétetik Schwartz Farkas és fia, Strada Vlahuta (Szent János-utca) 52. 415

24 éves fiatal ember, ki a kereskedelem minden ágában jártas raktárnoki vagy hasonló állást keres. Cím Hegedüs hírlapirodába kér. 417

JÓ házból való fiú tanulónak felvétetik Reich Sándor fia Jenő, Strada Vlahuta (Szent János-utca). 419

IRODISTA kisasszony, ki a könyvelésben jártas január 15-re felvétetik. Ajánlatok „Szorgalmas” jelígre a Hegedüs hírlapirodába. 420

SZABÓMUNKÁSOK, szűcsmunkások és szűcsgépenvarrólányok, bőrkabát készítéshez felvétetik „Commercia” bőrruhagyár, Strada Transeului (Sánc-utca) 11. szám. 416

ADÁS-VÉTEL

2 hónapos farkas kölyök kutyák adók. Strada Riului (Vitéz-utca) 60.

PIANINOT, vagy rövid zongorát be keresek. Cím a Hegedüs hírlapirodába kérek.

SZANTALP komplett vasalva eladó. Hordógyár, Piata Ősiei (Őssi-tér.)

KABÁT és ÖLTÖNY SZÖVETEKBE KARÁCSONYI OCASIO vagy árendoménnyel

SZÉKELY

posztóáruházban, Strada Avram Jancu (Kossuth Lajos-utca) 7.

VÁROSI bunda nutria béllel és pászianer sál gallérral egészen új eladó. Oláry I. cég, Strada Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 7.

ELADÓ jókarban levő 8-as cséplőgép, nitura, Szépkuthy, Strada Calvin (Rito Zsigmond-utca) 18.

FEHÉR zománcos háló eladó. Értekezni lehet Strada Școalelor (Iskola-utca) 24. szám.

PERFORALÓ gép villanyerőre eladó. Oláry I. cég, Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 7.

JÓKARBAN levő varrógép eladó. Strada Horia (Báthory-utca) 16. ajtó 10. 4

ELADÓ 2 nagy 3-4 méteres szőnyegek és egy szalagarnitúra. Strada Riului (Vitéz-utca) 30. 42

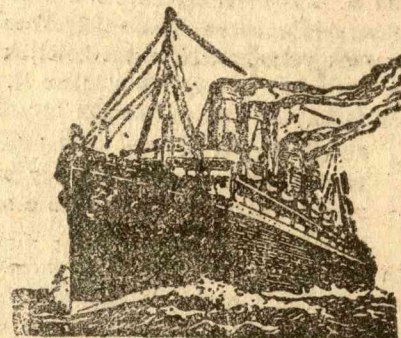
ELADÓ nickelezett 25-ös Record korcsolya. Megtekinthető Borgos vegytisztítóüzlet, Bazár-épület. 41

BIZOMÁNYBA elfogadók bármilyen fehérneműt, — porcellánokat, szőnyegeket és képeket. Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra. Szász. 908

NAGYON szép szürke egészen új kosztüm eladó. Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra Szász. 38

„Rador” No. 393

Norddeutscher Lloyd

F. MISSLER
BRÉMA-AMERIKA

Nagyromániai vezérképvizetlet:

BUCURESTI, Calea Grivitei 130

Fiók:

ORADEA-MARE Bul. Reg. Ferdinand No. 4
(A hivatalos menetjegyiroda)

Telefon: 8-26, 9-88.

Sürgőnycim: Menetjegyiroda

Fiókok: TIMISOARA, CERNAUTI

Értesítés

Az amerikai konzulátus rövid idő múlva fogadja el vizumozásra az utleveleket az új kvóta évre. Felkérjük az Amerikába utazni szándékozókat, kik ügyüket még nem intézték el, hogy saját érdekükben, a leg-ürgösebben keressék fel nagyvárad irodánkat, hol díjmentes tájékoztatási nyernek.

sabb ismeretei a nép széles rétegeiben egyrészt igen kevésbé találta talajra, másrészt azt mutatják, hogy milyen fontos ezen a téren a felvilágosító munka. A gyermekszoba az a terület, ahol a legvadabb babona és maradiság uralkodik, aminek természetesen szomorúak a következményei. Dacára annak, hogy önfeláldozó propagandát fejtenek ki és vannak olyan helyek ahol anyákat tanácsokkal látnak el, csecsemőgondozók pedig mindenütt működnek, még mindig ezerszámra pusztulnak el gyerekek az anyák tudatlansága miatt, bár tagadhatatlan, hogy a viszonyok jelentékenyen javultak. Itt is felvilágosítólag nyúl a kérdéshez a szerző. Bevezeti az anyát a kisgyermekszobába, megmutatja a helyes és a hibás csecsemőgondozást, boncolja és részletezi a csecsemő helyes táplálását, valamint tápszer- és alvászükségletét, stb. Amit szóval nem lehet elérni, azt a szemléltető oktatással akarja tanítani. Végül tárgyalja a film a terhesség egészségtanát és a szülés lefolyását. Az élet egyetlen megnyilvánulása sem olyan ismeretlen az ember előtt, mint a saját teremtménye és az életbevaló belépésének ténye. Világosságot teremteni ebben a kérdésben a film érdeme. Aki ezt a filmművet figyelemmel kíséri, arra nézve a szerelem misztériuma — amennyire azt a tudomány mai állása lehetővé teszi — meg van oldva, az Terenzius római költővel kiálthat fel: Homo sum, nihil humani a me alienum puto — En ember vagyok, emberi előttem semmi sem ismeretlen. A szenzációs film után egy 2 felvonásos egészen új vígjáték is színre kerül.

HIRDETMÉNY

Pollák Sámuel margittai lakos megbízásából ezennel közhírré teszem, hogy átvételben és fizetésben késedelmes vevője Bernáth Mór margittai lakos terhére és veszélyére 100 hl. 1923. évi termésű seprős kóser bor. 1924. évi január hó 4-ik napján d. u. 3 órákor, Margittán dr. Dumbraviceanu János kir. közjegyző irodájában nyilvános árverésen el fog adatni.

Az áru csakis egy tömegben adatik el. Kikiáltási ár hektoliterenként 500 lei, de az áru a kikiáltási áron alul is el fog adatni. Az árverelő a kikiáltási ár 10 százalékát, vagyis 5000 leit tartoznak előre az eljáró kir. közjegyző kezéhez lefizetni. Az árverési vevő a vételárát az árverés befejezése után azonnal tartozik az eljáró kir. közjegyző ur kezéhez lefizetni és köteles az árut azonnal átvenni és 3 nap alatt elszállítani.

A bor termelési adót, hektoliterenként 75 leit az eladó viseli, minden egyéb kincstári tartozást és illetéket a vevő köteles viselni.

Az árverésre kerülő bor Margittán az Ujrend utcán Rosenfeld Ignác házában megtekinthető.

Margitta, 1923. évi december hó 31.

Dr. Friedmann Mór ügyvéd
Margitta.